

บทที่ 4

การแปรลักษณะด้านเสียง ศัพท์ และความหมาย ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดชุมพร

จากการศึกษาวิเคราะห์การใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดชุมพร ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่าการใช้คำของคนสามระดับอายุมีการแปร 3 ลักษณะ ดังนี้

- 4.1 การแปรด้านเสียง
- 4.2 การแปรด้านศัพท์
- 4.3 การแปรด้านความหมาย

4.1 การแปรด้านเสียง

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่า ผู้บอกภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดชุมพรระดับอายุต่างกันบางคน หรือผู้บอกภาษาระดับอายุเดียวกันบางคนออกเสียงบางเสียงของศัพท์เดียวกันแตกต่างกันไปโดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป ซึ่งถือว่าเป็นการแปรด้านเสียง การแปรด้านเสียงของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้พบได้ในผู้บอกภาษาทุกระดับอายุ การแปรดังกล่าวเป็นการแปรโดยไม่มีเงื่อนไข และเกิดกับศัพท์บางศัพท์เท่านั้น แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- 4.1.1 การแปรเสียงพยัญชนะ
- 4.1.2 การแปรเสียงสระ
- 4.1.3 การแปรเสียงวรรณยุกต์

4.1.1 การแปรเสียงพยัญชนะ หมายถึง การที่ผู้บอกภาษาไทยถิ่นใต้แต่ละระดับอายุอาจออกเสียงพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้ายได้หลายเสียง ดังนี้

4.1.1.1 การแปรเสียงพยัญชนะต้น หมายถึง การที่ผู้บอกภาษาแต่ละคนในแต่ละระดับอายุอาจออกเสียงพยัญชนะต้นได้หลายเสียง โดยแปรเสียงพยัญชนะต้นจากเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง เสียงที่แปรอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะการออกเสียง ฐานกรณ์ และคุณสมบัติของเสียง ดังต่อไปนี้

[d]~[n] []

เสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /d/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะ
นาสิก ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /n/ และแปรเป็นเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก //

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
อุ้มเข้าสระเา ¹	tiaw ²	tiaw ² diat ³ kha:w ⁴ ?e:w ²	tiaw ² diat ³ niat ³ } kha:w ⁴ ?e:w ²

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
พริกขี้หนู	di: ² pli: ² } li: ² pli: ² }	li: ² pli: ² phlik ⁶ khi: ⁴ nu: ¹	phlik ⁶ khi: ⁴ nu: ¹

[t]~[d]

เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก /t/ แปรเป็น
เสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /d/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ข้าวตัง	kha:w ⁴ taŋ ² } kha:w ⁴ daŋ ² }	kha:w ⁴ taŋ ² } kha:w ⁴ daŋ ² }	kha:w ⁴ taŋ ² } kha:w ⁴ daŋ ² }

¹ คำว่า 'อุ้มเข้าสระเา' พจนานุกรมภาษาล้านช้าง พุทธศักราช 2525, น. 130 ระบุว่า
ใช้ได้ 2 คำ ได้แก่ เตียว /tiaw²/ และ เตียด /diat³/ แต่จากการเก็บข้อมูล ผู้บอกภาษาระดับ
อายุที่ 1 ใช้เพียงศัพท์เดียวคือ /tiaw²/

[k̚] ~ [j]

เสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง /k̚/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะ
กึ่งสระ ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง /j/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ไม่ยราบ	$\left. \begin{array}{l} \text{ŋa}^4 \text{ ɲap}^6 \\ \text{ja}^4 \text{ ɲap}^6 \end{array} \right\}$	$\text{ja}^4 \text{ ɲap}^6$	$\text{ja}^4 \text{ ɲap}^6$

[r] ~ [l]

เสียงพยัญชนะร่ว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /r/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะ
ข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /l/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
วันถัดจากมะรืนนี้	$\left. \begin{array}{l} \text{to}^2 \text{ [ɿaŋ}^3 \\ \text{to}^2 \text{ [ɿaŋ}^3 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{to}^2 \text{ [ɿaŋ}^3 \\ \text{to}^2 \text{ [ɿaŋ}^3 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{to}^2 \text{ [ɿaŋ}^3 \\ \text{to}^2 \text{ [ɿaŋ}^3 \end{array} \right\}$

[k] ~ [p] [b] [c] [kl]

เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน /k/ แปรเป็น
เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก /p/, แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง
เกิดที่ริมฝีปาก /b/, แปรเป็นเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานแข็ง /c/
และแปรเป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อนและเสียง
พยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก [kl]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
คลื่นได้	$\left. \begin{array}{l} \text{kuan}^2 \text{ ?ok}^3 \\ \text{puan}^2 \text{ ?ok}^3 \end{array} \right\}$	$\text{kuan}^2 \text{ ?ok}^3$ $\text{khlɿ:n}^3 \text{ sa:j}^4$	$\text{buan}^2 \text{ ?ok}^3$ $\text{khlɿ:n}^3 \text{ sa:j}^4$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
กึ่งก๊อ	$\text{ciŋ}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2}$	$\left. \begin{array}{l} \text{kiŋ}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2} \\ \text{ciŋ}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{kiŋ}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2} \\ \text{ciŋ}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2} \end{array} \right\}$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
คนเสเพล	$\text{ne:n}^2 \text{ ke:t}^3$	$\left. \begin{array}{l} \text{ne:n}^2 \text{ ke:t}^3 \\ \text{ne:n}^2 \text{ kle:t}^3 \end{array} \right\}$	$\text{ne:n}^2 \text{ ke:t}^3$ $\text{khon}^2 \text{ se:}^1 \text{ phle:}^2$

[ph]~[m] [b] [phl]

เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปาก /ph/ แปรเป็นเสียง
พยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่ริมฝีปาก /m/, แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง เกิดที่ริมฝีปาก
/b/ และแปรเป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปาก และเสียง
พยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /phl/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
กึ่งก๊อ ²	$\left. \begin{array}{l} \text{m}̥\text{̌}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2} \\ \text{b}̥\text{̌}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2} \end{array} \right\}$	$\text{b}̥\text{̌}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2}$	$\text{b}̥\text{̌}^5 \text{ k}̥\text{̌}^{:2}$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เปลือก	phot^6 $\text{ka}^2 \text{ phot}^6$	phot^6	$\left. \begin{array}{l} \text{phot}^6 \\ \text{phlot}^6 \end{array} \right\}$

² คำว่า 'กึ่งก๊อ' พจนานุกรมภาษาล้านไต พุทธศักราช 2525, น. 183 ใช้ว่า ฝั้งก๊อ
/pȟ̥⁵ ǩ̥²/

[ch] ~ [kh] [th]

เสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานแข็ง / ch / แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน / kh / และแปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก / th /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
นกไผะดก	$\text{nok}^6 \text{ chə}^2 \text{ tə:p}^3$ $\text{nok}^6 \text{ chu}^2 \text{ tə:p}^3$ $\text{pho}^2 \text{ la}^2 \text{ dok}^3$	$\text{chu}^2 \text{ tə:p}^3$ $\text{nok}^6 \text{ khu}^2 \text{ tə:p}^3$ $\text{pho}^2 \text{ la}^2 \text{ dok}^3$	$\text{chu}^2 \text{ tə:p}^3$ $\text{khu}^2 \text{ tə:p}^3$ $\text{pho}^2 \text{ la}^2 \text{ dok}^3$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ชีพจร	$\text{the:p}^3 \text{ cə:n}^2$ $\text{chi:p}^3 \text{ pha}^2 \text{ cə:n}^2$	$\text{the:p}^3 \text{ cə:n}^2$ $\text{chi:p}^3 \text{ pha}^2 \text{ cə:n}^2$	$\text{chi:p}^3 \text{ pha}^2 \text{ cə:n}^2$ $\text{thi:p}^3 \text{ pha}^2 \text{ cə:n}^2$

[j] ~ [p] [th] [ŋ]

เสียงพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง / j / แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก / p /, แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก / th / และแปรเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน / ŋ /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
หนังสือ	$\text{ja:ŋ}^2 \text{ tik}^3$ $\text{pa:ŋ}^2 \text{ tik}^3$	$\text{ja:ŋ}^2 \text{ tik}^3$ $\text{pa:ŋ}^2 \text{ tik}^3$	$\text{ja:ŋ}^2 \text{ tik}^3$ $\text{pa:ŋ}^2 \text{ tik}^3$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
กระเียบ, ขยับ	$\begin{matrix} \text{thot}^1 \\ \text{jap}^1 \\ \text{thap}^1 \end{matrix} \}$	$\begin{matrix} \text{thot}^1 \\ \text{jap}^1 \end{matrix}$	jap ¹

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ผมหยิก	$\begin{matrix} \text{phom}^1 \text{ jo}^1 \text{ j}^1 \\ \text{phom}^1 \text{ jik}^1 \\ \text{phom}^1 \text{ ɲik}^1 \end{matrix} \}$	phom ¹ jik ¹	phom ¹ jik ¹

[m] ~ [l]

เสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่ริมฝีปาก / m / แปรเป็นเสียงพยัญชนะ
ข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก //

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เม็ด	$\begin{matrix} \text{met}^6 \\ \text{let}^6 \end{matrix} \}$	$\begin{matrix} \text{mɛt}^6 \\ \text{met}^6 \end{matrix}$	met ⁶

[kh] ~ [k]

เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน / kh / แปรเป็น
เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน / k /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
นกกะปูด	$\begin{matrix} \text{nok}^6 \text{ khu:t}^3 \\ \text{nok}^6 \text{ pu:t}^3 \end{matrix}$	$\begin{matrix} \text{nok}^6 \text{ khu:t}^3 \\ \text{nok}^6 \text{ ku:t}^3 \\ \text{nok}^6 \text{ ka}^2 \text{ pu:t}^3 \end{matrix} \}$	nok ⁶ ka ² pu:t ³

[l] ~ [n]

เสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /l/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะ
นาสิก ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /n/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
คิดถึง	$\left. \begin{array}{l} \text{lam}^2 \text{ l}^6 \text{ k}^6 \\ \text{na:m}^6 \text{ r}^6 \text{ k}^6 \\ \text{khit}^6 \text{ th}^6 \text{ n}^1 \end{array} \right\}$	$\text{lam}^2 \text{ l}^6 \text{ k}^6$ $\text{khit}^6 \text{ th}^6 \text{ n}^1$	$\text{khit}^6 \text{ th}^6 \text{ n}^1$

[f] ~ [kh]

เสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ริมฝีปากกับฟัน /f/ แปรเป็น
เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน /kh/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ฝัน ³	$\text{kh}^6 \text{ e:n}^3$ $\text{kh}^6 \text{ n}^1$	$\text{kh}^6 \text{ e:n}^3$ $\text{f}^6 \text{ n}^1$	$\text{kh}^6 \text{ e:n}^3$

[phr] ~ [phl] [ph]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปาก และ
เสียงพยัญชนะเสียดรัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /phr/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด
ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปาก และเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /phl/ และแปรเป็น
เสียงพยัญชนะเสียดรัว ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปาก /ph/

³/f/ และ /kh/ เป็นการแปรต่างระดับอายุ

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ปักเขี้ยว	khi: ⁴ phla: ⁶	khi: ⁴ phra: ⁶ khi: ⁴ phla: ⁶ }	khi: ⁴ phla: ⁶ khi: ⁴ pha: ⁶ }

[pl] ~ [p]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก และเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /pl/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก /p/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
แกงไตปลา	khɛ: ² khi: ⁴ pla: ² khɛ: ² khi: ⁴ pa: ² }	khɛ: ² khi: ⁴ pla: ²	khɛ: ² khi: ⁴ pla: ² khɛ: ² khi: ⁴ pa: ² }

[phl] ~ [ph] ~ [pl]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปาก และเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /phl/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะเสียงระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปาก /ph/ และแปรเป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก และเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /pl/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
แพลง (เท้า)	phlik ⁶ mia ² phik ⁶ mia ² }	phlik ⁶ mia ²	phlik ⁶ mia ² phik ⁶ mia ² }

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ผลิ (ยอด)	khwet ⁶ fet ⁶ phli ¹	khwet ⁶ fet ⁶	fet ⁶ phli? ¹ phi? ¹ pli? ³

[khr] ~ [khl] [kh]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน และเสียงพยัญชนะรัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /khr/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน และเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /khl/ และแปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน /kh/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
รืด	khri:t ³ khli:t ³	khri:t ³ khli:t ³ ri:t ³ li:t ³	khri:t ³ khli:t ³ khi:t ³ li:t ³

[khl] ~ [kh] [l]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน และเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /khl/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน /kh/ และแปรเป็นเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /l/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ทุเลา, สบายดี	sa: ¹ khla:j ²	sa: ¹ khla:j ²	sa: ¹ khla:j ² sa: ¹ kha:j ²

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เคลิ้ม	$\left. \begin{array}{l} \text{khliw}^3 \\ \text{liw}^3 \end{array} \right\}$ khlom^6	khlom^6	khlom^6

[khw] ~ [f]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อนและเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง เกิดที่ริมฝีปาก [khw] แปรเป็นเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ริมฝีปากกับฟัน [f]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ฟัน	$\left. \begin{array}{l} / ?en^2 \text{ mu:k}^1 \text{ khwa:j}^2 / \\ / ?en^2 \text{ mu:k}^1 \text{ fa:j}^2 / \\ / ?en^2 \text{ lo:j}^6 \text{ wa:j}^1 / \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} / ?en^2 \text{ mu:k}^1 \text{ khwa:j}^2 / \\ / ?en^2 \text{ mu:k}^1 \text{ fa:j}^2 / \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} / ?en^2 \text{ mu:k}^1 \text{ khwa:j}^2 / \\ / ?en^2 \text{ mu:k}^1 \text{ fa:j}^2 / \\ / ?en^2 \text{ lo:j}^6 \text{ wa:j}^1 / \end{array} \right\}$

[kr] ~ [kl] [k] [tr] [t] [c]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อนและเสียงพยัญชนะรัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก / kr / แปรเป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อนและเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก / kl /, แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน / k /, แปรเป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก และเสียงพยัญชนะเสียดรัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก / tr /, แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก / t / และแปรเป็นเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานแข็ง / c /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
หญ้าเจ้าชู้	$\left. \begin{array}{l} \text{ja}^4 \text{ kr}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{ja}^4 \text{ kl}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{ja}^4 \text{ k}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{ja}^4 \text{ tr}^2 \text{ɔ}^2 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{ja}^4 \text{ kl}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{ja}^4 \text{ k}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{ja}^4 \text{ t}^2 \text{ɔ}^2 \end{array} \right\}$	$\text{ja}^4 \text{ kl}^2 \text{ɔ}^2$ $\text{ja}^4 \text{ caw}^5 \text{ chu}^6$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
กระซอน	$\left. \begin{array}{l} \text{kr}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{kl}^2 \text{ɔ}^2 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{kr}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{kl}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{c}^2 \text{ɔ}^2 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{kr}^2 \text{ɔ}^2 \\ \text{k}^2 \text{ɔ}^2 \end{array} \right\}$ $\text{ka}^2 \text{ cho}^2 \text{n}^2$

[tɿ] ~ [t]

เสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก້อง เกิดที่ปุ่มเหงือก / tɿ / แปรเป็นเสียง
 พยัญชนะระเบิด ไม่ก້อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก / t /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
แตว	$\text{t}^2 \text{ɛ}^2$	$\text{t}^2 \text{ɛ}^2$	$\left. \begin{array}{l} \text{t}^2 \text{ɛ}^2 \\ \text{t}^2 \text{ɛ}^2 \end{array} \right\}$

[kl] ~ [k]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก້อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน
 และเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก້อง เกิดที่ปุ่มเหงือก / kl / แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก້อง ไม่มี
 ลม เกิดที่เพดานอ่อน / k /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ตะกาะ	?a: ² wa ¹ ja: ³ cok ³	?a: ² wa ¹ ta ² kla? ³ ta ² ka? ³ }	ja: ³ cok ³ ta ² kla? ³ ta ² ka? ³ }

[pr] ~ [pl] [p]

เสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก และเสียงพยัญชนะเสียงรัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /pr/ แปรเป็นเสียงพยัญชนะควบกล้ำเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก และเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก /pl/ และแปรเป็นเสียงพยัญชนะเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปาก /p/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ป่าช้า	ple:w ² pe:w ² }	pre:w ² ple:w ² pa: ² cha: ⁶	pe:w ² pa: ² cha: ⁶

4.1.1.2 การแปรเสียงพยัญชนะท้าย หมายถึง การที่ผู้บอกภาษาไทยถิ่นได้ออกเสียง โดยแปรเสียงพยัญชนะท้ายจากเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง ดังต่อไปนี้

[j] ~ [๑]

เสียงพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง /j/ เสียงนี้จะหายไปเมื่อ อยู่ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
อ้อยเหี่ยว	tho:t ³ jɿa ¹ ʔo:j ² jɿa ¹ ʔo: ² jɿa ¹ }	tho:t ³ jɿa ¹ ʔo:j ² jɿa ¹	ʔo:j ² jɿa ¹ ʔo: ² jɿa ¹ }

[ŋ] ~ [ɔ]

เสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน / ŋ / เสียงนี้จะหายไปเมื่ออยู่ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
รองน้ำ	so: ⁴ na:m ⁶	so: ⁴ na:m ⁶ lo: ^๒ na:m ⁶	so: ⁴ na:m ⁶ ro: ^๒ na:m ⁶ lo: ^๒ na:m ⁶ lo: ² na:m ⁶ }

[w] ~ [ɔ]

เสียงกึ่งสระ ก้อง เกิดที่ริมฝีปาก / w / เสียงนี้จะหายไปเมื่ออยู่ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ข้าวต้ม	kha:w ⁴ pia ¹ kha:w ⁴ tom ⁵ kha: ⁴ tom ⁵ }	kha:w ⁴ tom ⁵ kha: ⁴ tom ⁵ }	kha:w ⁴ tom ⁵ kha: ⁴ tom ⁵ }

[ɔ] ~ [n]

เสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก / n / เสียงนี้จะเพิ่มขึ้นเมื่ออยู่ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
คีนนี้	to: ² kham ³	to: ² kham ³	to: ² kham ³ to: ² kham ³ to: ² khɛ:n ²

[ɔ] ~ [t]

เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก / t / เสียงนี้จะเพิ่มขึ้นเมื่ออยู่ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เพ็ลยขาว ⁴	jo: ³ phlia ⁶ kha:w ¹ phia ⁶	ka ² jo: ³ phlia ⁶ kha:w ¹ phia ⁶	phlia ⁶ kha:w ¹ phia ⁶

[ʔ] ~ [k]

เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง / ʔ /
แปรเป็นเสียงพยัญชนะเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน / k /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ลูกบุญธรรม	lu: ³ jok ⁶ lu:k ³ jok ⁶ lu:k ³ bun ² tham ²	lu: ³ jok ⁶ lu:k ³ jok ⁶ lu:k ³ bun ² tham ²	lu:k ³ bun ² tham ²

[n] ~ [ʔ]

เสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก / n / แปรเป็นเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง / ʔ /

⁴ เป็นการแปรต่างระดับอายุที่มีการเพิ่มเสียงพยัญชนะท้าย

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ซ่อน	jop ¹ so:ŋ ³ soʔ ³ }	soʔ ³	soʔ ³

[k] ~ [t]

เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน /k/ แปรเป็น
เสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก /t/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
สายบังเหียน	sa:j ¹ khak ⁶ sa:j ¹ khat ⁶ }	sa:j ¹ khak ⁶ sa:j ¹ baŋ ² hian ¹	sa:j ¹ khak ⁶ sa:j ¹ khat ⁶ }

4.1.2 การแปรเสียงสระ หมายถึง การที่ผู้บอกภาษาไทยถิ่นได้ออกเสียงโดยแปรเสียงสระจากเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง เสียงที่แปรอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของฐานที่เกิด ระดับของลิ้น หรือความสั้นยาวของเสียง เพียงประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการก็ได้ ดังต่อไปนี้

[i:] ~ [i] [e:]

เสียงสระหน้า ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ /i:/ แปรเป็นเสียงสระหน้า ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /i/ และแปรเป็นเสียงสระหน้า ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ /e:/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
แย่ง ⁵	chi:ŋ ² je:ŋ ³	chiŋ ² je:ŋ ³	chiŋ ² je:ŋ ³

⁵ เป็นการแปรต่างระดับอายุ

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
แมงหรี	$\left. \begin{array}{l} mɛ:ŋ^2 mi:1 \\ mɛ:ŋ^2 me:1 \\ mɛ:ŋ^2 wi:1 \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} mɛ:ŋ^2 mi:1 \\ mɛ:ŋ^2 wi:1 \end{array}$	$mɛ:ŋ^2 wi:1$

[e] ~ [i] [ɛ]

เสียงสระหน้า ระดับกลาง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /e/ แปรเป็นเสียงสระหน้า ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /i/ และแปรเป็นเสียงสระหน้า ระดับกลางต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /ɛ/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
จมน้ำ	$\begin{array}{l} met^6 na:m^6 \\ com^2 na:m^6 \end{array}$	$\left. \begin{array}{l} met^6 na:m^6 \\ mit^6 na:m^6 \\ com^2 na:m^6 \end{array} \right\}$	$com^2 na:m^6$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เหน็บชา	$\left. \begin{array}{l} net^1 \\ nɛt^1 \end{array} \right\}$	$\begin{array}{l} net^1 \\ nep^1 \end{array}$	$\begin{array}{l} net^1 \\ nep^1 \end{array}$

[ɨ] ~ [a]

เสียงสระกลาง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /ɨ/ แปรเป็นเสียงสระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /a/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ฤดู	$ja:m^2$ $r_{\underline{1}}^2 du:^2$ $l_{\underline{1}}^2 du:^2$ $la^2 du:^2$	$r_{\underline{1}}^2 du:^2$ $l_{\underline{1}}^2 du:^2$	$ja:m^2$ $l_{\underline{1}}^2 du:^2$

[ɿ:] ~ [ə:]

เสียงสระกลาง ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ [ɿ:] แปรเป็นเสียงสระกลาง ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ / ə:/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ผมตรง	$phom^1 s_{\underline{1}}:^3$ $phom^1 s_{\underline{ə}}:^3$	$phom^1 s_{\underline{1}}:^3$	$phom^1 s_{\underline{1}}:^3$ $phom^1 toŋ^2$

[a] ~ [u] ~ [w:]

เสียงสระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ / a / แปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ / u / และแปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับกลางต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากห่อ / w:/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ปิด	hap^1 pit^3	hap^1 hup^1 pit^3	pit^3

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ตายทั้งกลม	$\left. \begin{array}{l} \text{ta:j}^2 \text{ tha}\text{ŋ}^6 \text{ klom}^2 \\ \text{ta:j}^2 \text{ th}\text{ɔ}:\text{ŋ}^6 \text{ kom}^2 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{ta:j}^2 \text{ tha}\text{ŋ}^6 \text{ klom}^2 \\ \text{ta:j}^2 \text{ th}\text{ɔ}:\text{ŋ}^6 \text{ klom}^2 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{ta:j}^2 \text{ tha}\text{ŋ}^6 \text{ kom}^2 \\ \text{ta:j}^2 \text{ th}\text{ɔ}:\text{ŋ}^6 \text{ klom}^2 \end{array} \right\}$

[a:] ~ [a] [e:]

เสียงสระกลาง ระดับต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ /a:/ แปรเป็นเสียงสระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /a/ และแปรเป็นเสียงสระหน้า ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ /e:/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ง่วง	$\left. \begin{array}{l} \text{ha:w}^1 \text{ no:n}^2 \\ \text{haw}^1 \text{ no:n}^2 \end{array} \right\}$ ŋuaŋ^3	$\text{ha:w}^1 \text{ no:n}^2$ ŋuaŋ^3	ŋuaŋ^3

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ไข้มาลาเรีย	$\text{kha:j}^4 \text{ pa:ŋ}^5$ $\text{kha:j}^4 \text{ ma:}^2 \text{ le:}^2 \text{ lia}^2$	$\text{kha:j}^4 \text{ ma:}^2 \text{ la:}^2 \text{ lia}^2$ $\text{kha:j}^4 \text{ ma:}^2 \text{ le:}^2 \text{ lia}^2$	$\text{kha:j}^4 \text{ ma:}^2 \text{ la:}^2 \text{ lia}^2$ $\text{kha:j}^4 \text{ ma:}^2 \text{ le:}^2 \text{ lia}^2$

[ə:] ~ [u:]

เสียงสระกลาง ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ /ə:/ แปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ /u:/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
นกโพระดก	$\left. \begin{array}{l} \text{nok}^6 \text{ chə:}^2 \text{ tə:p}^3 \\ \text{nok}^6 \text{ chu:}^2 \text{ tə:p}^3 \end{array} \right\}$ $\text{pho:}^2 \text{ la}^2 \text{ dok}^3$	$\left. \begin{array}{l} \text{chu:}^2 \text{ tə:p}^3 \\ \text{nok}^6 \text{ khu:}^2 \text{ tə:p}^3 \end{array} \right\}$ $\text{pho:}^2 \text{ la}^2 \text{ dok}^3$	$\left. \begin{array}{l} \text{chu:}^2 \text{ tə:p}^3 \\ \text{khu:}^2 \text{ tə:p}^3 \end{array} \right\}$ $\text{pho:}^2 \text{ la}^2 \text{ dok}^3$

[ɛ:] ~ [e:] [ɛ]

เสียงสระหน้า ระดับกลางต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ /ɛ:/ แปรเป็น
เสียงสระหน้า ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ /e:/ และแปรเป็นสระหน้า ระดับกลางต่ำ
เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /ɛ/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
สะกิดแผล	mɛ: ¹	mɛ: ¹	mɛ: ¹ me: ⁶ }

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
แห้ว	pɛ:w ⁵ wɛ:ŋ ¹	wɛ:iŋ ¹ wɛŋ ¹ }	wɛŋ ¹

[ɔ:] ~ [ɔ]

เสียงสระหลัง ระดับกลางต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากห่อ /ɔ:/ แปรเป็นเสียง
สระหลัง ระดับกลางต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ /ɔ/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ต๋อย (แมลง)	čaj ²	čaj ² tɔ:j ²	čaj ² tɔ:j ² } tɔj ² }

[u] ~ [o]

เสียงสระหลัง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ /u/ แปรเป็นเสียง
สระหลัง ระดับกลาง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ /o/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ยวง	$\left. \begin{matrix} \text{jum}^2 \\ \text{jom}^2 \end{matrix} \right\}$	jum^2	$\left. \begin{matrix} \text{jum}^2 \\ \text{jom}^2 \end{matrix} \right\}$

[u:] ~ [o:] [u]

เสียงสระหลัง ระดับสูง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ / u: / แปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับกลาง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ / o: / และแปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ / u /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ทอดมัน	$\left. \begin{matrix} \text{lu:k}^3 \text{ chin}^6 \\ \text{lo:}^3 \text{ chin}^6 \\ \text{tho:t}^3 \text{ man}^2 \end{matrix} \right\}$	$\left. \begin{matrix} \text{lu:k}^3 \text{ chin}^6 \\ \text{lo:}^3 \text{ chin}^6 \end{matrix} \right\}$	$\left. \begin{matrix} \text{lu:k}^3 \text{ chin}^6 \\ \text{tho:t}^3 \text{ man}^2 \end{matrix} \right\}$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ทวารหนัก	$\left. \begin{matrix} \text{ru:}^2 \text{ khi:}^4 \\ \text{lu:}^2 \text{ khi:}^4 \\ \text{luk}^6 \text{ khi:}^4 \end{matrix} \right\}$	$\left. \begin{matrix} \text{ru:}^2 \text{ khi:}^4 \\ \text{lu:}^2 \text{ khi:}^4 \\ \text{luk}^6 \text{ khi:}^4 \end{matrix} \right\}$	$\left. \begin{matrix} \text{lu:}^2 \text{ khi:}^4 \\ \text{tha}^2 \text{ wa:n}^2 \text{ nak}^1 \end{matrix} \right\}$

[o] ~ [u] [ua] [ɔ] [ə] [a]

เสียงสระหลัง ระดับกลาง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ / o / แปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ / u / , แปรเป็นเสียงสระประสม เริ่มจากสระหลัง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ ลงท้ายด้วยสระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ / ua / , แปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับกลางต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ / ɔ / , แปรเป็นเสียงสระกลาง ระดับกลาง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ / ə / และแปรเป็นเสียงสระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ / a /

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ตะกอน	khi: ⁴ m <u>o</u> n ¹	khi: ⁴ m <u>o</u> n ¹ ta ² kɔ:n ²	khi: ⁴ m <u>o</u> n ¹ khi: ⁴ m <u>u</u> n ¹ khi: ⁴ m <u>ua</u> n ¹

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ขย่ม (กึ่งไม้)	h <u>o</u> m ¹	h <u>o</u> m ¹ h <u>ɔ</u> m ³ j <u>o</u> m ¹	h <u>o</u> m ¹ kha ² j <u>ə</u> m ¹ kha ² j <u>a</u> w ¹

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ขย่ม (กึ่งไม้) ⁶	h <u>o</u> m ¹	h <u>o</u> m ¹ h <u>ɔ</u> m ³ j <u>o</u> m ¹	h <u>o</u> m ¹ kha ² j <u>ə</u> m ¹ kha ² j <u>a</u> w ¹

[ɛ̌a] ~ [ɔ:]

เสียงสระประสม เริ่มจากสระกลาง ระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อ ลงท้ายด้วยสระกลาง ระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ /ɛ̌a/ แปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับกลางต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากห่อ /ɔ:/

⁶ เป็นการแปรต่างระดับอายุ

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เมื่อวาน	tɛ: ² wa: ²	tɛ: ² wa: ²	tɛ: ² wa: ² mɛ̌a ³ wa:n ² mɔ: ³ wa:n ² }

[ua] ~ [o] [a]

เสียงสระประสม เริ่มจากสระหลัง ระดับสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ ลง
ท้ายด้วยสระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /ua/ แปรเป็นเสียงสระหลัง ระดับกลาง
เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ /o/ และแปรเป็นเสียงสระกลาง ระดับต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ /a/

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
หนวกหู	na: ³ hu: ¹	na: ³ hu: ¹ nuak ⁴ hu: ¹ nok ¹ hu: ¹ nak ¹ hu: ¹ }	nuak ⁴ hu: ¹ nok ¹ hu: ¹ nak ¹ hu: ¹ }

4.1.3 การแปรเสียงวรรณยุกต์ หมายถึง การที่ผู้บอกภาษาออกเสียงโดยแปรเสียงวรรณยุกต์จาก
เสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่าการแปรการใช้เสียงวรรณยุกต์ดังต่อไปนี้

[454] ~ [21]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
น้อยหน้า	no:j ⁶ ne: ¹ no:j ⁶ na: ¹	no:j ⁶ ne: ¹ no:j ⁶ na: ¹	no:j ⁶ na: ¹ no:j ⁶ na: ⁶ }

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 และ 3 บางคน ออกเสียงวรรณยุกต์ในศัพท์ [no:j⁶ na:¹] ‘น้อยหน้า’ พยางค์หลังเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 สูงขึ้นตก /454/ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 บางคนจะแปรเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ต่ำตก [21] [no:j⁶ na:⁶] ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์คล้ายคลึงกับศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน

[33] ~ [21]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
จักจั่น	wiat ³ me:ŋ ² wiat ³ }	wiat ³ me:ŋ ² wiat ³ } cak ³ can ²	cak ³ can ² } cak ³ can ⁶ }

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 บางคน ออกเสียงวรรณยุกต์ในศัพท์ [cak³ can²] ‘จักจั่น’ พยางค์หลังเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 กลางระดับ /33/ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 บางคนจะแปรเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ต่ำตก [21] [cak³ can⁶] ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์คล้ายคลึงกับเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยมาตรฐานที่มีโครงสร้างพยางค์แบบเดียวกัน

[24] ~ [21]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เปาะ	mo? ⁶ bo? ³	bo? ³ } bo? ⁶ }	bo? ³

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 และ 3 บางคน ออกเสียงวรรณยุกต์ในศัพท์ [bo?³] ‘เปาะ’ เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ต่ำขึ้น /24/ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 บางคนจะแปร

เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ต่ำตก [21] [bɔ̌⁶] ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์คล้ายคลึงกับศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน

[21] ~ [44]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ค้อน	$\left. \begin{array}{l} l\grave{a}a^{?4} \\ l\grave{a}ak^4 \end{array} \right\}$ $khɔ:n^6$	$\left. \begin{array}{l} khɔ:n^6 \\ khɔ:n^4 \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} khɔ:n^6 \\ khɔ:n^4 \end{array} \right\}$

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 และ 3 บางคน ออกเสียงวรรณยุกต์ในศัพท์ [khɔ:n⁶] ‘ค้อน’ เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ต่ำตก /21/ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 บางคนจะแปรเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 สูงระดับ [44] [khɔ:n⁴] ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์คล้ายคลึงกับศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน

[454] ~ [24]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เผือก	$hua^1 bɔ:n^2$	$hua^1 bɔ:n^2$	$\left. \begin{array}{l} hua^1 bɔ:n^2 \\ hua^3 bɔ:n^2 \end{array} \right\}$ $ph\grave{a}ak^4$

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 ทั้งหมด และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 บางคน ออกเสียงวรรณยุกต์ในศัพท์ [hua¹ bɔ:n²] ‘เผือก’ พยางค์แรกเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 สูงขึ้นตก /454/ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 บางคนจะแปรเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 ต่ำขึ้น [24] [hua³ bɔ:n²] ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์คล้ายคลึงกับศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน

4.2 การแปรด้านศัพท์

การแปรด้านศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันอาจใช้แทนกันได้ การใช้ศัพท์ของผู้บอกภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดชุมพรแต่ละระดับอายุอาจมีมากกว่า 1 รูปแบบ รูปแปรที่เกิดขึ้นอาจเป็นศัพท์เดิมที่มีจำนวนพยางค์ต่างกันหรือเป็นศัพท์ที่มาจากภาษาไทยกรุงเทพฯ รวมถึงศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ การแปรด้านศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดชุมพร แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้รูปแปรของศัพท์เดิม และการใช้ศัพท์อื่น

4.2.1 การใช้รูปแปรของศัพท์เดิม แบ่งประเภทได้ดังนี้

4.2.1.1 การใช้รูปแปรของศัพท์เดิมโดยละบางพยางค์

4.2.1.2 การใช้รูปแปรของศัพท์เดิมโดยเพิ่มบางพยางค์

4.2.1.1 การใช้รูปแปรของศัพท์เดิมโดยละบางพยางค์ รูปแปรของศัพท์เดียวกันอาจแตกต่างกันในเรื่องของการลดจำนวนพยางค์โดยเฉพาะพยางค์แรก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
พี่ชาย	phi: ³ ba:w ²	phi: ³ ba:w ²	phi: ³ ba:w ² ba:w ² }

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 ทั้งหมด และระดับอายุที่ 3 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [phi:³ ba:w²] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [ba:w²] โดยละพยางค์หน้า [phi:³]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
มะม่วงหิมพานต์	muɑŋ ³ let ⁶ lo: ³	muɑŋ ³ let ⁶ lo: ³ } let ⁶ lo: ³	muɑŋ ³ let ⁶ lo: ³

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 3 ทั้งหมด และระดับอายุที่ 2 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [muən³ let⁶ ɔː³] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [let⁶ ɔː³] โดยละพยางค์หน้า [muən³]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ทิศใต้	pla? ³ hua ¹ nɔːn ² } hua ¹ nɔːn ² }	pla? ³ hua ¹ nɔːn ² } hua ¹ nɔːn ² }	hua ¹ nɔːn ²

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 บางคน ใช้ศัพท์เดิมคือ [pla?³ hua¹ nɔːn²] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ทุกคน และระดับอายุที่ 1 และ 2 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [hua¹ nɔːn²] โดยละพยางค์หน้า [pla?³]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
มากมาย	ka ² lui ² } lui ² }	ka ² lui ² } lui ² }	ka ² lui ² } lui ² }

ผู้บอกภาษาทุกระดับอายุใช้ศัพท์เดิมคือ [ka² lui²] และใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [lui²] โดยละพยางค์หน้า [ka²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
นกไผ่ดก	nok ⁶ chəː ² təːp ³	nok ⁶ chəː ² təːp ³ } nok ⁶ təːp ³ }	nok ⁶ chəː ² təːp ³

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 3 ทุกคน และระดับอายุที่ 2 บางคน ใช้ศัพท์เดิมคือ [nok⁶ chəː² təːp³] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [nok⁶ təːp³] โดยละพยางค์กลาง [chəː²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
สไบ	$\left. \begin{array}{l} \text{pha}^4 \text{ pha}^3 \text{ chia}^1 \\ \text{pha}^4 \text{ chia}^1 \end{array} \right\}$	$\text{pha}^4 \text{ pha}^3 \text{ chia}^1$	$\text{sa}^2 \text{ baj}^2$

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ทุกคน และระดับอายุที่ 1 บางคน ใช้ศัพท์เดิมคือ $[\text{pha}^4 \text{ pha}^3 \text{ chia}^1]$ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ $[\text{pha}^4 \text{ chia}^1]$ โดยละพยางค์กลาง $[\text{pha}^3]$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
บอระเพ็ด	$\left. \begin{array}{l} \text{cet}^3 \text{ mu}^1 \text{ ja}^3 \\ \text{cet}^3 \text{ mu}^1 \end{array} \right\}$	$\text{cet}^3 \text{ mu}^1$	$\text{cet}^3 \text{ mu}^1$

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคน ใช้ศัพท์เดิมคือ $[\text{cet}^3 \text{ mu}^1 \text{ ja}^3]$ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคน และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 ทุกคน ใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ $[\text{cet}^3 \text{ mu}^1]$ โดยละพยางค์หลัง $[\text{ja}^3]$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
โล่งอก	$\text{wa}^1 \text{ hu}^1$	$\left. \begin{array}{l} \text{wa}^1 \text{ hu}^1 \\ \text{wa}^1 \end{array} \right\}$	$\text{lo}^3 \text{ ?ok}^3$

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ทุกคน และระดับอายุที่ 2 บางคน ใช้ศัพท์เดิมคือ $[\text{wa}^1 \text{ hu}^1]$ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ $[\text{wa}^1]$ โดยละพยางค์หลัง $[\text{hu}^1]$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
มดคันไฟ	$\left. \begin{matrix} \text{mot}^6 \text{ khan}^2 \text{ rɔ:n}^6 \\ \text{mot}^6 \text{ khan}^2 \end{matrix} \right\}$	$\text{mot}^6 \text{ khan}^2 \text{ rɔ:n}^6$	$\left. \begin{matrix} \text{mot}^6 \text{ khan}^2 \text{ rɔ:n}^6 \\ \text{mot}^6 \text{ khan}^2 \end{matrix} \right\}$

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ทุกคน ระดับอายุที่ 1 และ 3 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ $[\text{mot}^6 \text{ khan}^2 \text{ rɔ:n}^6]$ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 3 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ $[\text{mot}^6 \text{ khan}^2]$ โดยละพยางค์หลัง $[\text{rɔ:n}^6]$

4.2.1.2 การใช้รูปแปรของศัพท์เดิมโดยเพิ่มบางพยางค์ รูปแปรของศัพท์เดียวกัน อาจแตกต่างกันในเรื่องของการเพิ่มจำนวนพยางค์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
เปลือก	$\left. \begin{matrix} \text{phot}^6 \\ \text{ka}^2 \text{ phot}^6 \end{matrix} \right\}$	phot^6	phot^6

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2, 3 ทุกคน และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ $[\text{phot}^6]$ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ $[\text{ka}^2 \text{ phot}^6]$ โดยเพิ่มพยางค์หน้า $[\text{ka}^2]$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
จักจั่น	$\left. \begin{matrix} \text{wiat}^3 \\ \text{mɛ:n}^2 \text{ wiat}^3 \end{matrix} \right\}$	$\left. \begin{matrix} \text{wiat}^3 \\ \text{mɛ:n}^2 \text{ wiat}^3 \end{matrix} \right\}$	$\text{mɛ:n}^2 \text{ wiat}^3$

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 บางคน ใช้ศัพท์เดิมคือ $[\text{wiat}^3]$ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 บางคน และระดับอายุที่ 3 ทุกคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ $[\text{mɛ:n}^2 \text{ wiat}^3]$ โดยเพิ่มพยางค์หน้า $[\text{mɛ:n}^2]$

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ปันโต	chan ⁶ ka ² chan ⁶ }	chan ⁶	chan ⁶

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2, 3 ทุกคน และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [chan⁶] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [ka² chan⁶] โดยเพิ่มพยางค์หน้า [ka²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
กระแต	co:n ⁵ ka ² co:n ⁵ }	co:n ⁵ ka ² co:n ⁵ }	co:n ⁵ ka ² co:n ⁵ }

ผู้บอกภาษาทุกระดับอายุใช้ศัพท์เดิมคือ [co:n⁵] และใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [ka² co:n⁵] โดยเพิ่มพยางค์หน้า [ka²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ชีพจร	the:p ³ co:n ² the:p ³ pha ² co:n ² }	the:p ³ co:n ²	chi:p ³ pha ² co:n ²

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ทุกคน และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [the:p³ co:n²] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [the:p³ pha² co:n²] โดยเพิ่มพยางค์กลาง [pha²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ปลาเนื้ออ่อน	pla: ² ?o:n ² pla: ² la: ⁴ ?o:n ² }	pla: ² ?o:n ² pla: ² la: ⁴ ?o:n ² }	pla: ² ?o:n ²

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ทุกคน และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [pla:² ?o:n²] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 บางคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [pla:² la:⁴ ?o:n²] โดยเพิ่มพยางค์กลาง [la:⁴]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
น้ำข้าวข้าว	na:m ⁶ sa:n ¹ na:m ⁶ la:ŋ ⁶ sa:n ¹ }	na:m ⁶ la:ŋ ⁶ sa:n ¹	na:m ⁶ sa:n ¹

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคน และระดับอายุที่ 3 ทุกคน ใช้ศัพท์เดิมคือ [na:m⁶ sa:n¹] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนและระดับอายุที่ 2 ทุกคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [na:m⁶ la: ŋ⁶ sa:n¹] โดยเพิ่มพยางค์กลาง [la: ŋ⁶]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ผ้าขาว	pha: ⁴ ra:j ⁶ pha: ⁴ khi: ⁴ ra:j ⁶ }	pha: ⁴ ra:j ⁶ pha: ⁴ khi: ⁴ ra:j ⁶ }	pha: ⁴ ra:j ⁶ pha: ⁴ khi: ⁴ ra:j ⁶ }

ผู้บอกภาษาทุกระดับอายุใช้ศัพท์เดิมคือ [pha:⁴ ra:j⁶] และใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [pha:⁴ khi:⁴ ra:j⁶] โดยเพิ่มพยางค์กลาง [khi:⁴]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
กันบูหรี่	thuj ⁶ thuj ⁶ ja: ²	thuj ⁶ thuj ⁶ ja: ²	thuj ⁶ ja: ²

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 บางคน ใช้ศัพท์เดิมคือ [thuj⁶] ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 บางคนและระดับอายุที่ 3 ทุกคนใช้รูปแปรของศัพท์เดิมคือ [thuj⁶ ja:²] โดยเพิ่มพยางค์หลัง [ja:²]

4.2.2 การใช้ศัพท์อื่น มี 2 ประเภท คือ การใช้ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนศัพท์เดิมและการสร้างศัพท์ใหม่

4.2.2.1 การใช้ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนศัพท์เดิม ผู้บอกภาษาไทยถิ่นใต้ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรบางคนใช้ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ หรือรูปแปรของศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยที่ศัพท์นั้นมีความหมายเหมือนกับภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดชุมพร และได้ปรับเปลี่ยนวรรณยุกต์ให้เข้ากับระบบเสียงในภาษาของตน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
นึ่งกลาง	niw ⁶ khlok ¹ niw ⁶ kla:n ²	niw ⁶ kla:n ²	niw ⁶ kla:n ²
ไฟฉาย	kia:n ² ke:p ³ faj ² cha:j ¹	faj ² cha:j ¹	faj ² cha:j ¹
ตกลี้นิด	l̩at ³ ti: ² tok ³ l̩at ³	tok ³ l̩at ³	tok ³ l̩at ³
หมอต๋าย	mɛ: ³ tha:n ²	mɛ: ³ tha:n ²	mɛ: ³ tha:n ²
หมูป่า	mu: ¹ th̩an ¹	mu: ¹ th̩an ¹ mu: ¹ pa: ²	mu: ¹ th̩an ¹ mu: ¹ pa: ²
บิณฑบาต	j̩:n ² bat ³	j̩:n ² bat ³	j̩:n ² bat ³ bin ² tha ² bat ³
มินหม้อ	mi:t ³ mɔ: ⁴	mi:t ³ mɔ: ⁴	mi:t ³ mɔ: ⁴ min ² mɔ: ⁴
เสียตาย	da:j ² khɔ:n ¹	da:j ² khɔ:n ¹	da:j ² khɔ:n ¹ sia ¹ da:j ²
ขวิด	thɔ: ²	thɔ: ² khwit ¹	thɔ: ² khwit ¹
รองน้ำ	so: ⁴ na:m ⁶	so: ⁴ na:m ⁶ rɔ:n ² na:m ⁶	so: ⁴ na:m ⁶ rɔ:n ² na:m ⁶

4.2.2.2 การสร้างศัพท์ใหม่ หมายถึง การนำศัพท์ตั้งแต่ 2 ศัพท์ขึ้นไปมาประสมเป็นศัพท์ใหม่ ผู้บอกภาษาไทยถิ่นได้อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร นอกจากจะใช้ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯแล้ว ยังมีการสร้างศัพท์ใหม่โดยการใช้ศัพท์เดิมประสมกับศัพท์ใหม่ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ดังนี้

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ครั้นเนื้อ	khra:m ⁶ tua ²	khra:m ⁶ tua ²	
ครั้นตัว	khra:m ⁶ n̩a ⁶ khra:m ⁶ tua ²	khra:m ⁶ n̩a ⁶ khra:m ⁶ tua ²	khra:m ⁶ n̩a ⁶ khra:m ⁶ tua ²

ศัพท์ [khra:m⁶ n̩a⁶ khra:m⁶ tua²] เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ซึ่งประสมจาก [khra:m⁶ tua²] ศัพท์เดิม และ [n̩a⁶] ศัพท์ใหม่ โดยนำมาเรียงพยางค์ตามแบบคำว่า 'ครั้นเนื้อครั้นตัว' ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ทุกคน และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 บางคนใช้ศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [khra:m⁶ tua²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
คินนี้	to: ² kham ³	to: ² kham ³	to: ² kham ³ to: ² kh̩:n ²

ศัพท์ [to:² kh̩:n²] เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ซึ่งประสมจาก [to:²] ศัพท์เดิมและ [kh̩:n²] ศัพท์ใหม่ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 บางคนใช้ศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 ทุกคน และระดับอายุที่ 3 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [to:² kham³]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ปวดท้อง	cep ³ phuŋ ² cep ³ tho: ⁶	cep ³ phuŋ ² cep ³ tho: ⁶	cep ³ phuŋ ² cep ³ tho: ⁶

ศัพท์ [cep³ tho:ŋ⁶] เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ซึ่งประสมจาก [cep³] ศัพท์เดิมและ [tho:ŋ⁶] ศัพท์ใหม่ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 และ 3 บางคนใช้ศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่และบางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [cep³ phuŋ²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
แอบมอง	lak ⁶ lɛ: ² ʔɛ:p ³ lɛ: ²	lak ⁶ lɛ: ²	ʔɛ:p ³ lɛ: ²

ศัพท์ [ʔɛ:p³ lɛ:²] เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ซึ่งประสมจาก [ʔɛ:p³] ศัพท์ใหม่และ [lɛ:²] ศัพท์เดิม ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ทุกคน และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้ศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ทุกคน และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [lak⁶ lɛ:²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
สรว้อยข้อมือ	sa:j ¹ mɿ: ²	sa:j ¹ mɿ: ²	sa:j ¹ kho: ⁴ mɿ: ²

ศัพท์ [sa:j¹ kho:⁴ mɿ:²] เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ซึ่งประสมจาก [sa:j¹] ศัพท์เดิมและ [kho:⁴ mɿ:²] ศัพท์ใหม่ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ทุกคนใช้ศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 ใช้ศัพท์เดิมคือ [sa:j¹ mɿ:²]

ความหมาย	ระดับอายุที่ 1	ระดับอายุที่ 2	ระดับอายุที่ 3
ฝอยขัดหม้อ	khi: ⁴ lek ¹ fo:j ¹ lek ¹	khi: ⁴ lek ¹ fo:j ¹ lek ¹	fo:j ¹ lek ¹

ศัพท์ [fɔ:j¹ lek¹] เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ซึ่งประสมจาก [fɔ:j¹] ศัพท์ใหม่และ [lek¹] ศัพท์เดิม ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ทุกคนและผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 บางคนใช้ศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 บางคนใช้ศัพท์เดิมคือ [khi:⁴ lek¹]

4.3 การแปรด้านความหมาย

ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดชุมพรที่ผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุใช้นั้น เมื่อพิจารณาความหมายของศัพท์ที่ใช้ในแต่ละระดับอายุแล้ว ผู้เขียนวิทยานิพนธ์พบว่าการแปรความหมายของศัพท์โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การแปรโดยความหมายกว้างออก และการแปรโดยความหมายแคบเข้า

4.3.1 การแปรโดยความหมายกว้างออก หมายถึง ศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ใช้หรือศัพท์ที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 ใช้ ซึ่งแต่เดิมมีความหมายเฉพาะอย่างได้แปรไปโดยมีความหมายเพิ่มขึ้นจากเดิม เช่น

/lam² bɔ:ŋ²/

ระดับอายุที่ 1, 2

ระดับอายุที่ 2, 3

หมายถึง โรคชาบวม
ที่เกิดในสัตว์

หมายถึง โรคชาบวม
เกิดทั้งในคนและสัตว์

ศัพท์ /lam² bɔ:ŋ²/ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 บางคน หมายถึง โรคชาบวมที่เกิดกับสัตว์เท่านั้น ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 บางคน หมายถึง โรคชาบวมที่เกิดทั้งกับสัตว์และคน

/mɛ:³ kho:m²/

ระดับอายุที่ 1, 2

ระดับอายุที่ 2, 3

หมายถึง กะละมัง
ใบใหญ่

หมายถึง กะละมัง
ใบใหญ่และใบเล็ก

/mɛ:³ kho:m²/ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 บางคน หมายถึง กะละมังใบใหญ่เท่านั้น ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 บางคน ตัดพยางค์หน้า /mɛ:³/ โดยใช้คำว่า /kho:m²/ หมายถึง กะละมังทั้งใบใหญ่และใบเล็ก

/phuŋ² kǎj¹/

ระดับอายุที่ 1, 2, 3

ระดับอายุที่ 2

หมายถึง ตั้งท้อง

หมายถึง ตั้งท้อง

ใช้กับคน

ใช้กับคนและช้าง

ศัพท์ /phuŋ² kǎj¹/ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 3 ทุกคน และระดับอายุที่ 2 บางคน หมายถึง ตั้งท้องซึ่งใช้กับคนเท่านั้น ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 บางคน หมายถึง ตั้งท้อง ใช้ทั้งกับคนและช้าง

4.3.2 การแปรโดยความหมายแคบเข้า หมายถึง ศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ใช้หรือศัพท์ที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 ใช้ ซึ่งแต่เดิมมีความหมายหลายอย่างได้แปรไปโดยเหลือเพียงบางความหมายหรือความหมายของคำลดลงกว่าความหมายเดิมในผู้บอกภาษาระดับอายุถัดมา เช่น

/mɛ:ŋ² phi:⁶/

ระดับอายุที่ 1, 2, 3

ระดับอายุที่ 3

หมายถึง ฝีเสื้อและ

หมายถึง ฝีเสื้อ

แมลงปอ

ศัพท์ /mɛ:ŋ² phi:⁶/ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 ทั้งหมด และระดับอายุที่ 3 บางคน หมายถึง ฝีเสื้อและแมลงปอ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 บางคน หมายถึง ฝีเสื้อเท่านั้น

/chak⁶ ja:n³/

ระดับอายุที่ 1, 2, 3

ระดับอายุที่ 2, 3

หมายถึง กิริยาการ

หมายถึง กิริยา

เดินเป็นแถวใช้กับคน

การเดินเป็นแถว

และสัตว์

ใช้กับสัตว์เท่านั้น

ศัพท์ /chak⁶ ja:n³/ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ทั้งหมด และระดับอายุที่ 2, 3 บางคน หมายถึง กิริยาการเดินเป็นแถวใช้กับคนและสัตว์ ในขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 บางคน หมายถึง กิริยาการเดินเป็นแถวใช้เฉพาะกับสัตว์เท่านั้น

จะเห็นได้ว่าการใช้คำของผู้บอกภาษาไทยถิ่นใต้อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร มีการเปลี่ยนแปลงและมีการแปรของภาษาในด้านเสียง ศัพท์ และความหมาย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่นี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งถือเป็นภาษามาตรฐานที่เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ทุกด้านมากกว่าผู้บอกภาษาระดับอายุอื่น ๆ อันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า “อายุ” เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการแปรของภาษาและการใช้ศัพท์ในรูปแบบที่แตกต่างกัน

